

The Relationship between Ramadan and the Number of Accidents or Other Injuries: A Comparative Study of Men and Women Admitted to Emergency Wards of Hospitals in Kermanshah, Iran (2001 to 2008)

Gholamreza Mohseni¹, Raziieh Yousefian Molla^{2*}

1- Department of Anesthesiology, Faculty of Medical Sciences, Shahid Beheshti University of Medical Science, Tehran, Iran.

2- Shohadaye-Tajrish Hospital, Shahid Beheshti University of Medical Science, Tehran, Iran.

*Correspondence should be addressed to Mrs. Raziieh Yousefian Molla; Email: yousefian@sbmu.ac.ir

Article Info

Received: Aug 21, 2017

Received in revised form:

Aug 29, 2017

Accepted: Oct 29, 2017

Available Online: Nov 4, 2017

Keywords:

Car accident

Fasting

Ramadan

Abstract

Background and Objective: Improving community health is the most important concerns of judicial authorities in every society. Previous research has yielded conflicting results in terms of changes in the rates of social harms in Ramadan (in comparison with the rest of the year). Therefore, the primary objective of this study was to investigate the relationship between Ramadan and the number of accidents or injuries reported by emergency wards of hospitals in Kermanshah, Iran, during a seven year period (2001 through 2008). The study also aimed at examining the possible differences between men and women in this regard.

Method: The current study had a retrospective, quasi-experimental nature. All male and female patients (whose age ranged from 15 to 45 years) who were admitted to emergency departments of Taleghani and Imam Reza hospitals of Kermanshah due to car accident injuries and three other injuries caused by gunshot, fighting, and fall from height during Ramadan and non-Ramadan months of the years 2001 through 2008 were included in our study. Convenient sampling was used for data collection. Kolmogorov-Smirnov test, paired samples t-test and ANOVA were exploited for data analysis. In this study, The ethical issues were all considered and the authors declared no conflict of interest.

Results: For both males and females, a large number of accidents were generally recorded in non-Ramadan months compared with Ramadan (0.001). Nonetheless, no statistically significant differences were found between mean scores obtained for Ramadan and non-Ramadan months in either group (0.743 and 0.773 for women and men, respectively). On the other hand, the mean values of men's injuries were higher than those of women's in all cases ($0.05 \geq \alpha$).

Conclusion: The results of this study showed that, on average, the number of accidents and other injuries in non-Ramadan months is greater than that of Ramadan (though the difference is not statistically considerable). Furthermore, the number of injuries in women during Ramadan and other months of the studied years were lower than that of men.

Please cite this article as: Mohseni Gh, Yousefian Molla R. The Relationship between Ramadan and the Number of Accidents or Other Injuries: A Comparative Study of Men and Women Admitted to Emergency Wards of Hospitals in Kermanshah, Iran (2001 to 2008). J Res Relig Health. 2018; 4(1): 34- 44.

Summary

Background and Objective: Promoting social health and reducing crime rate are two major concerns of the

judicial system in every society (1). Ramadan, the ninth month in the lunar calendar, is a holly month for all Muslims throughout the world. In this month, Muslims avoid eating and drinking from morning through night prayer. They also do not smoke, take

drugs, or have sexual relations while fasting (2,3). Muslims are expected to be spiritually and physiologically calm during this month (4,5). However, some people believe that Muslims get more aggressive and sensitive during Ramadan given that their lifestyle changes and they do not eat or drink anything (6). According to official and disciplinary sources, a lower number of injuries and incidents occur during Ramadan (7-9). Some experts further argue that not only are the rate of crimes significantly reduced, but also some basic social harms can be prevented in this month (10). Nowadays, car accidents, which constitute one of the top ten common causes of death in the world, are regarded as one of the major social harms (2,11,12). Lack of attention and concentration is a main factor leading to accidents. Because of the specific conditions of Ramadan, drivers' concentration may differ (in comparison with other months) (2). The number of social harms and car accidents are annually growing in Iran, causing various social problems like crimes, violence, fight, damage to children, etc. On the other hand, recent research has indicated that the vulnerability of women to such harms is on the rise (7). Additionally, no published study has focused on the relationship between Ramadan and the occurrence of these harms among women and men in Iran or other countries. Therefore, the present study aimed at examining the relationship between Ramadan and the number of accidents or injuries reported by emergency wards of hospitals in Kermanshah, Iran, during an eight year period (2001 through 2008). The second objective of the study was exploring the possible differences between women and men in terms of the number of accidents/injuries.

Method: The statistical population of this retrospective, quasi-experimental study consisted of 168753 patients who referred to the emergency ward of Taleghani and Imam Reza hospitals in Kermanshah, Iran, during Ramadan and non-Ramadan months from 2001 to 2008. The sample included 13048 female and male patients with an age range of 15 to 45 years who proceeded to the hospitals in Ramadan due to car accidents or three other injuries (gunshot, fall from height, and fighting). Also, 155705 patients who had the same injuries during non-Ramadan months participate in the study. Convenient sampling technique (equal number of people in the population and subjects in the sample) was utilized in the current research. The patients were divided into four groups: (1) female patients admitted during Ramadan months of the 8-year period; (2) female patients admitted during non-Ramadan months of the 8-year period; (3) male patients admitted during Ramadan months of the 8-year period; and (4) male patients admitted during non-Ramadan months of the 8-year period.

First, descriptive statistics (i.e. mean, standard deviation, and median) were calculated. Then, Kolmogorov-Smirnov test was exploited to check the normality of distribution in the collected data. In addition, independent samples t-test was used to compare the number of injuries among men and

women in Ramadan and non-Ramadan months. Finally, ANOVA was conducted to make a comparison between the number of accidents/injuries reported in Ramadan and non-Ramadan months of different years.

Results: The participants of this study included 168753 patients admitted to the emergency wards of the two state hospitals in Kermanshah during an eight-year period (2001-2008). Throughout this period, 155705 patients were admitted during non-Ramadan (with mean and standard deviation of 442.34 ± 436.077). Further, 13048 patients were admitted during Ramadan (with mean and standard deviation of 407.75 ± 427.016). The mean and standard deviation of admitted women were 283.41 ± 269.54 , whereas those of men were 305.36 ± 262.82 . The number of car accidents and three other injuries (gunshot, fall from height, and fighting) were also recorded in the present study. The mean scores of accidents/injuries were higher among both women and men during non-Ramadan months; however, the results of t-test showed no significant difference between the number of accidents/injuries reported during Ramadan and non-Ramadan months. The results of ANOVA indicated that significantly larger numbers of accidents and two injuries (gunshot and fighting) were observed in men rather than women for both Ramadan and non-Ramadan months.

Discussion: Various studies have investigated the effect of spiritual occasions, conditions, and months on the number of accidents and social harms (6,13,14). However, no study has investigated the effect of Ramadan on the number of accidents and harms occurring to women and men admitted to the emergency wards of hospitals. Some studies have generally focused on the influence of Ramadan on the number of traumas, including accidents (5,15,16). The results of the current study indicated that, in general, the mean score of accidents and various social harms among women and men during the 8 studied years was higher in non-Ramadan months compared to that in Ramadan. Nevertheless, no significant difference was found between the two groups. These results are in line with Taktak's findings, emphasizing that the number of social harms, including car accidents, reduce in Ramadan (4). Moreover, some researchers have indicated that social deviations is not a natural or gender-based phenomenon among women and that, as a form of behavioral pathology, it should be attributed to the current dual conditions: on the one hand, as a new experience, women have more opportunities to be present in big urban environments through being involved in social and economic activities; on the other hand, many social, cultural, and organizational factors make women commit crimes (15). The results of the present study, however, do not support the idea that women commit more crimes. In fact, the findings showed that the number of accidents and other injuries are higher among men in comparison with women in both Ramadan and non-Ramadan months. This can be attributed to women's more important role in families during Ramadan. More specifically, they try to provide better conditions for the family during morning and

evening prayers on Ramadan days. Thus, their presence in the society dwindles and they try to take part in spiritual ceremonies, hence their lower crime rates.

Conclusion: The results of this study is in contrast with the findings of many research projects which have demonstrated that fasting may lead to more aggression, less concentration, and further harms due to reduction in blood and brain glucose level. The findings of this study can be attributed to the change in people's lifestyle during Ramadan; that is, they try to conduct a more spiritual life, hence avoiding crimes.

References

1. Douki S, Nacef F, Belhadj A, Bouasker A, Ghachem R. Violence against women in Arab and Islamic countries. *Archives of women's mental health.* 2003;6(3):165-71.
2. Langford EJ, Ishaque MA, Fothergill J, Touquet R. The effect of the fast of Ramadan on accident and emergency attendances. *Journal of the Royal Society of Medicine.* 1994;87(9):517.
3. Göçmen E, Koç M, Tez M, Yoldaş Ö, Bilgin A, Keşkek M. Effect of Ramadan on surgical emergencies. *Annals of emergency medicine.* 2004;44(3):283-5.
4. Taktak S, Kumral B, Unsal A, Ozdes T, Aliustaoglu S, Yazici YA, et al. Evidence for an association between suicide and religion: a 33-year retrospective autopsy analysis of suicide by hanging during the month of Ramadan in Istanbul. *Australian Journal of Forensic Sciences.* 2016;48(2):121-31.
5. Ramadan J, Telahoun G, Al-Zaid NS, Barac-Nieto M. Responses to exercise, fluid, and energy balances during Ramadan in sedentary and active males. *Nutrition.* 1999;15(10):735-9.
6. Pekdemir M, Ersel M, Yilmaz S, Uygun M. No significant alteration in admissions to emergency departments during Ramadan. *The Journal of emergency medicine.* 2010;38(2):253-6.
7. Mohseni G, Yousefian Molla R. Comparison of the rates of fight-related trauma admissions in Ramadan and the non-Ramadan months during 8 years in public hospitals in Kermanshah, Iran. *Journal of Fasting and Health.* 2016;4(4):152-5.
8. Alnasser M, AlSelaim N, Aldhukair S, Elbedah K, Tamim H, Alazzam S, et al. Patterns of pediatric trauma in Ramadan: an observational study. *Annals of Pediatric Surgery.* 2012;8(1):9-11.
9. Canturk N, Turkmen N, Canturk G, Dagalp R. Differences in the number of autopsies and causes of death between the months of Ramadan and control months and between two cities, Ankara and Bursa in Turkey. *Medicinski Glasnik.* 2013;10(2).
10. Jesse DE, Reed PG. Effects of spirituality and psychosocial well-being on health risk behaviors in Appalachian pregnant women. *Journal of Obstetric, Gynecologic, & Neonatal Nursing.* 2004;33(6):739-47.
11. Rezaie-Ghale N, Sadeghipour H, Azizi F. Comparing car accidents in Tehran during Ramadan with other months. *Research in Medicine.* 2004;28(3):219-22.
12. Khammash MR, Al-Shouha TF. Do road traffic accidents increase during the fasting month of Ramadan. *Neurosciences.* 2006;11(1):21-3.
13. Mousavi SA, Rezaei M, Amiri Baghni S, Seifi M. Effect of fasting on mental health in the general population of Kermanshah, Iran. *Journal of Fasting and Health.* 2014;2(2):65-70.
14. Husain R, Duncan M, Cheah S, Ch'Ng S. Effects of fasting in Ramadan on tropical Asiatic Moslems. *British journal of nutrition.* 1987;58(1):41-8.
15. Chtourou H. Effects of Ramadan fasting on health and athletic performance. New York, NY: Omics Group International. 2015.
16. Ramadan J. Does fasting during Ramadan alter body composition, blood constituents and physical performance? *Medical Principles and Practice.* 2002;11(Suppl. 2):41-6.

علاقة شهر رمضان المبارك بوقوع الحوادث والإصابات الأخرى ومقارنتها بين الرجال والنساء المقبولين في غرف الطوارئ لمستشفيات مدينة كرمشاه منذ عام ٢٠٠١ الى عام ٢٠٠٨

غلامرضا محسنی^١، راضية يوسفیان مولا^{٢*}

١- قسم التخدير، كلية الطب، جامعة الشهيد بهشتي للعلوم الطبية، طهران، ايران.

٢- مستشفى شهداء تجریش، جامعة الشهيد بهشتي، طهران، ايران.

* المراسلات موجهة إلى السيدة راضية يوسفیان مولا؛ البريد الإلكتروني: yousefian@sbmu.ac.ir

معلومات المادة

الوصول: Aug ٢١، ٢٠١٧

وصول النص النهائي: Aug ٢٩، ٢٠١٧

القبول: Oct ٢٩، ٢٠١٧

النشر الإلكتروني: Nov ٤، ٢٠١٧

الملخص

خلفية البحث وأهدافه: يعتبر تعزيز مستوى الصحة الاجتماعية في أي مجتمع، أهم شواغل السلطة القضائية وبما أنه ليست هناك دراسة دقيقة عن تغيير كمية الأضرار في شهر رمضان المبارك قياساً إلى الأشهر الأخرى، فالهدف من هذا البحث، دراسة علاقة هذا الشهر المبارك بوقوع الحوادث والإصابات الأخرى ومقارنتها بين الرجال والنساء التي تم ادخالهم في غرف الطوارئ لمستشفيات مدينة كرمشاه منذ عام ٢٠٠١ الى ٢٠٠٨.

منهجية البحث: قد شارك في هذه الدراسة التي جرت بطريقة اخذ عينة متاحة وبغرض المقارنة، جميع المرضى الذكور والإناث الذين تتراوح اعمارهم بين ١٥ حتى ٤٥ والذين تم إدخالهم إلى أقسام الطوارئ في مستشفيات طالقاني والإمام الرضا عليه السلام في مدينة كرمشاه بسبب حوادث المرور وثلاثة أنواع أخرى من الإصابات (العراك والسقوط من مكان مرتفع و الاشتباك بالاسلحة النارية) خلال شهر رمضان المبارك والأشهر الأخرى من ٢٠٠١ الى ٢٠٠٨.

وقد أجري التحليل الإحصائي وتجزئته للبيانات باستخدام اختبارات كولموجروف - اسميرنوف، وتحليل التباين، واختبار T للعينتين. تمت مراعاة جميع الموارد الاخلاقية في هذا البحث واطرافه الى هذا فإن مؤلفي المقالة لم يشيروا الى تضارب المصالح.

الكشوفات: وفقاً للنتائج، كان متوسط الإصابات في الأشهر الأخرى غير رمضان أعلى في كل من مجموعتي النساء والرجال (٠/٠٠١) ومع ذلك، لم يكن هناك فارق كبير بين كمية وقوع الإصابات المختلفة في شهر رمضان والأشهر الأخرى في الرجال والنساء (على التوالي ٠/٧٤٣ و ٠/٧٧٣). ولكن في جميع الحالات، كان متوسط الذكور أعلى من الإناث ($\alpha \geq 0.05$).

النتيجة: وفقاً لنتائج هذه الدراسة، على الرغم من أن متوسط معدل الحوادث والإصابات والأحداث الأخرى بين الرجال والنساء في رمضان وغير رمضان ليست كبيرة، لكن متوسط هذه الإصابات في الأشهر غير رمضان أكثر من شهر رمضان. ولوحظ أيضاً أن معدل الإصابة في النساء أقل من الإصابة في الرجال خلال شهر رمضان المبارك وحتى في الأشهر الأخرى.

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Mohseni Gh, Yousefian Molla R. The Relationship between Ramadan and the Number of Accidents or Other Injuries: A Comparative Study of Men and Women Admitted to Emergency Wards of Hospitals in Kermanshah, Iran (2001 to 2008). J Res Relig Health. 2018; 4(1) : 34- 44.

رابطه‌ی ماه مبارک رمضان با میزان بروز تصادفات و دیگر آسیب‌ها و مقایسه‌ی آن در زنان و مردان پذیرش شده در اورژانس بیمارستان‌های شهر کرمانشاه در سال ۱۳۸۰ - ۱۳۸۷

غلامرضا محسنی^۱، راضیه یوسفیان‌ملا^{۲*}

۱- گروه بیهوشی، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

۲- بیمارستان شهدای تجریش، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

مکاتبات خطاب به خانم راضیه یوسفیان‌ملا؛ رایانامه: yousefian@sbmu.ac.ir

اطلاعات مقاله

دریافت: ۳۰ مرداد ۹۶

دریافت متن نهایی: ۷ شهریور ۹۶

پذیرش: ۷ آبان ۹۶

نشر الکترونیکی: ۱۳ آبان ۹۶

واژگان کلیدی:

تصادف رانندگی

روزه‌داری

ماه رمضان

چکیده

سابقه و هدف: افزایش سلامت اجتماعی در هر جامعه‌ی مهم‌ترین نگرانی محاکم قضایی محسوب می‌شود. از آنجاکه تحقیقات صورت گرفته به‌طور دقیق به توافقی درباره‌ی تغییر میزان آسیب‌های مختلف در ماه مبارک رمضان نرسیده است، هدف از این پژوهش بررسی رابطه‌ی ماه مبارک رمضان با میزان بروز تصادفات و دیگر آسیب‌ها و مقایسه‌ی آن در زنان و مردان پذیرش شده در اورژانس بیمارستان‌های شهر کرمانشاه در سال ۱۳۸۰ - ۱۳۸۷ است.

روش کار: این پژوهش از نوع گذشته‌نگر و نیمه‌تجربی است. تمام بیماران زن و مرد ۱۵ تا ۴۵ ساله‌ی که به‌علت تصادفات رانندگی و سه نوع آسیب دیگر (نزاع و زد و خورد، پرتاب از ارتفاع و درگیری با سلاح گرم) در طول ماه مبارک رمضان و دیگر ماه‌های سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷ به بخش اورژانس بیمارستان‌های طالقانی و امام رضای شهر کرمانشاه مراجعه کرده بودند با روش نمونه‌گیری در دسترس و با هدف مقایسه، در این پژوهش شرکت کردند. تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها با استفاده از آزمون‌های کولموگروف اسمیرونوف، تحلیل واریانس و آزمون T دو نمونه‌ی انجام شده است. در این پژوهش همه‌ی موارد اخلاقی رعایت شده است. علاوه‌براین، نویسندگان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی گزارش نکرده‌اند.

یافته‌ها: بر اساس یافته‌ها، میانگین آسیب‌ها در ماه‌های غیررمضان در هر دو گروه زنان و مردان، به‌طور جداگانه، بیشتر بود (۰/۰۰۱)؛ باوجوداین، هیچ تفاوت معناداری بین میزان بروز آسیب‌های مختلف در ماه‌های رمضان و غیررمضان در زنان و مردان مشاهده نشده است (به‌ترتیب ۰/۷۴۳ و ۰/۷۷۳)؛ اما در تمامی موارد میانگین مردان بالاتر از زنان بوده است ($\alpha \geq 0.05$).

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج این پژوهش، اگرچه میانگین میزان بروز تصادفات و دیگر آسیب‌ها و حوادث بین زنان و مردان در ماه‌های رمضان و غیررمضان دارای تفاوت معنادار نیست، میانگین این آسیب‌ها در ماه‌های غیررمضان بیشتر از ماه‌های رمضان است. همچنین مشاهده شد که میزان بروز آسیب‌ها در زنان نسبت به مردان هم در ماه مبارک رمضان و هم در ماه‌های غیررمضان کمتر است.

استناد مقاله به این صورت است:

Mohseni Gh, Yousefian Molla R. The Relationship between Ramadan and the Number of Accidents or Other Injuries: A Comparative Study of Men and Women Admitted to Emergency Wards of Hospitals in Kermanshah, Iran (2001 to 2008). J Res Relig Health. 2018; 4(1) : 34- 44.

مقدمه

افزایش سلامت اجتماعی و کاهش جرم و جنایت در هر جامعه‌ی مهم‌ترین نگرانی محاکم قضایی محسوب می‌شود (۱). در مطالعات بسیاری ثابت شده که در برخی فصول میزان جرائم افزایش و یا کاهش می‌یابد؛ بسیاری از محققان بر این باورند که برخی از عامل‌های محیطی از جمله شرایط زندگی بر رفتار انسان‌ها و به‌دنبال آن بر وقوع آسیب‌ها و رفتارهای اجتماعی مؤثر است (۲). در سال‌های اخیر تحقیقات گسترده‌ی با هدف مطالعه‌ی ارتباط بین معنویت، مذهب و سلامت روان در انسان‌ها انجام شده است (۲)؛ نتایج این پژوهش‌ها نشان داده که رخدادهای زمان‌های مذهبی و موقعیت‌های معنوی مانند ماه مبارک رمضان بر رفتار افراد مذهبی و حتی غیرمذهبی مؤثر است (۱). ماه مبارک رمضان نهمین ماه قمری و ماهی مقدس برای تمامی مسلمانان جهان است. در این ماه مسلمانان از اذان صبح تا اذان مغرب از خوردن و آشامیدن و انجام برخی اعمال مثل سیگار کشیدن، استفاده از داروها و روابط جنسی اجتناب می‌کنند و روزه می‌گیرند (۳ و ۴). اگرچه این ماه زمانی است که از مسلمانان انتظار می‌رود تا در زندگی روزمره‌ی خود هم از نظر روحی و هم از نظر فیزیولوژیکی آرام باشند (۵ و ۶)، با توجه به تغییر شیوه‌ی زندگی و مصرف نکردن مواد غذایی و آشامیدنی، برخی بر این باورند که افراد عصبی‌تر و حساس‌تر می‌شوند (۷). آسیب‌های اجتماعی به هر نوع عمل فردی یا جمعی اطلاق می‌شود که در چهارچوب اصول اخلاقی و قواعد رسمی و غیررسمی جامعه قرار نمی‌گیرد و در نتیجه انجام آن سبب تبعیت‌نکردن از قانون و ایجاد قبح اخلاقی و اجتماعی می‌شود (۲ و ۸). از آنجایی که بر اساس منابع رسمی و انتظامی، شاهد کاهش آسیب‌ها و حوادث در ماه مبارک رمضان هستیم (۹ - ۱۱)، برخی در این زمینه پا را فراتر گذاشته و بر این باورند که نه تنها در این ماه از میزان جرم‌ها به‌طور چشمگیری کاسته می‌شود، بلکه از برخی از آسیب‌های ریشه‌ی در جامعه نیز می‌توان پیشگیری کرد (۱۲). امروزه تصادفات رانندگی یکی از اصلی‌ترین و بزرگ‌ترین موارد آسیب‌های اجتماعی محسوب می‌شود که یکی از ده علل شایع مرگ و میر در سراسر جهان است (۳، ۱۳ و ۱۴). در سراسر دنیا سالیانه بیش از پنج میلیون نفر در اثر حوادث ترافیکی مجروح؛ و ۱/۲ میلیون نفر

نیز کشته می‌شوند (۳). همچنین طبق تخمین سازمان جهانی بهداشت، سالیانه ۲۰ - ۵۰ میلیون نفر به‌دنبال تصادفات رانندگی آسیب می‌بینند یا ناتوان می‌شوند. در میان علل ایجاد تصادفات رانندگی؛ بی‌توجهی، بی‌دقتی و تمرکز نداشتن افراد بر میزان تصادفات تأثیرگذار است که این عوامل بر حسب شرایطی مانند ماه مبارک رمضان، ممکن است دچار تغییر شود (۳). در این زمینه برخی از مطالعات حاکی از آن است که میزان پذیرش اورژانس‌ها به‌دنبال تصادفات رانندگی و دیگر آسیب‌های اجتماعی تغییری نمی‌کند (۱۵)؛ درحالی که برخی پژوهشگران مانند خوش‌نیت و همکاران اذعان دارند که میزان پذیرش اورژانس‌ها به‌دنبال آسیب‌ها و تروماها^۱ در طول ماه مبارک رمضان افزایش می‌یابد (۹ و ۱۶ - ۱۸). در میان مطالعات موجود، پژوهش‌هایی مانند پژوهش چتورو^۲ و همکاران نیز به چشم می‌خورد و در آن بر این نکته تأکید دارند که میزان پذیرش‌های اورژانس در طول ماه مبارک رمضان کاهش می‌یابد (۱۶). از آنجایی که میزان بروز آسیب‌های اجتماعی و تصادفات رانندگی در ایران به‌طور سالیانه رو به افزایش است و سبب ایجاد مشکلات اجتماعی مختلف از جمله بروز جرایم، خشونت، درگیری، آسیب به کودکان و ... می‌شود؛ و نیز اینکه اخیراً برخی مطالعات بر این نکته اشاره دارد که میزان بروز این آسیب‌ها در زنان رو به افزایش است (۹) و همچنین به دلیل اینکه تحقیقی در زمینه‌ی تأثیر ماه مبارک رمضان بر میزان بروز این آسیب‌ها بین زنان و مردان در ایران و دیگر کشورها انجام نشده، هدف از تحقیق حاضر بررسی رابطه‌ی ماه مبارک رمضان با میزان بروز تصادفات و دیگر آسیب‌ها و مقایسه‌ی آن در زنان و مردان پذیرش‌شده در اورژانس بیمارستان‌های شهر کرمانشاه از سال ۱۳۸۰ تا سال ۱۳۸۷ است.

روش کار

این پژوهش از نوع گذشته‌نگر و نیمه‌تجربی است که جامعه‌ی آماری آن را ۱۶۸۷۵۳ بیمار مراجعه‌کننده به بخش اورژانس بیمارستان‌های طالقانی و امام رضای شهر کرمانشاه، در طول ماه مبارک رمضان و دیگر ماه‌های سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷

۱) Trauma

۲) Cheourou

دولتی شهر کرمانشاه بود. در این سال‌ها ۱۵۵۷۰۵ بیمار با میانگین و انحراف استاندارد $436/077 \pm 442/34$ در ماه‌های غیررمضان و ۱۳۰۴۸ بیمار با میانگین و انحراف معیار $427/016 \pm 407/75$ در ماه‌های پذیرش شدند که از این مقدار، میانگین و انحراف معیار زنان و مردان پذیرش شده به ترتیب $269/54 \pm 283/41$ و $262/82 \pm 305/36$ بود. تعداد تصادفات رانندگی و سه آسیب دیگر (نزاع و زد و خورد، درگیری با سلاح گرم و پرتاب از ارتفاع) در تحقیق حاضر ثبت شد که تعداد کلی آسیب‌های رخ داده در ماه‌های رمضان و دیگر ماه‌های این سال‌ها در جدول شماره ۱ نشان داده شده است.

(۸ سال)، تشکیل می‌دهد. تعداد ۱۳۰۴۸ نفر از بیماران زن و مرد ۱۵ تا ۴۵ ساله‌ی که در ماه رمضان به علت تصادفات رانندگی و سه نوع حادثه‌ی دیگر شامل نزاع و زد و خورد، پرتاب از ارتفاع و درگیری با سلاح گرم دچار آسیب شده بودند؛ و ۱۵۵۷۰۵ نفری که در ماه‌های غیر از رمضان دچار همین آسیب‌ها شده بودند، به صورت نمونه‌گیری در دسترس (جامعه و نمونه‌ی آماری برابر) در این پژوهش شرکت کردند. این بیماران به چهار گروه ذیل تقسیم شدند: (۱) بیماران زن پذیرش‌شونده در طول ماه رمضان این ۸ سال، (۲) بیماران زن پذیرش‌شونده در طول ماه‌های غیررمضان در طول این ۸ سال، (۳) بیماران مرد پذیرش‌شونده در طول ماه‌های رمضان در طول این ۸ سال و (۴) بیماران مرد پذیرش‌شونده در طول ماه‌های غیررمضان در طول این ۸ سال.

اطلاعات جمع‌آوری شده از این بیماران شامل ثبت روزانه و سرشماری تعداد افراد، ثبت تشخیص و علت آسیب، متغیرهای دموگرافیکی و زمان و محل و شدت آسیب آنان بود. تمام اطلاعات بیماران قبل از ترخیص آنان جمع‌آوری شد و تمام آسیب‌های این بیماران، نیازمند درمان سرپایی در بخش اورژانس و یا درمان بستری در بیمارستان بود، در غیر این صورت از مطالعه حذف می‌شدند. برای تجزیه و تحلیل آماری داده‌های پژوهش به ترتیب در ابتدا میانگین، انحراف معیار و میانه با آمار توصیفی محاسبه شد و سپس نرمال بودن توزیع داده‌ها با آزمون کولموگروف اسمیرنوف^۱ ارزیابی شد. از آزمون T دو نمونه‌ی نیز برای مقایسه‌ی میزان بروز تصادفات و دیگر آسیب‌ها بین گروه زنان و مردان در ماه‌های رمضان و دیگر ماه‌های سال و مقایسه‌ی این دو گروه با هم استفاده شد. در انتها نیز برای نتیجه‌ی مقایسه‌ی میانگین تعداد مراجعه به دلیل آسیب‌های مختلف به تفکیک ماه‌های سال (رمضان و غیررمضان)، از آزمون تحلیل واریانس^۲ استفاده شد ($0/05 \geq \alpha$).

برای رعایت مسائل اخلاقی، از تمامی بیماران برای شرکت در این پژوهش رضایت‌نامه‌ی کتبی گرفته شد و به آنان اطمینان داده شد که اطلاعاتشان محرمانه خواهد ماند.

یافته‌ها

افراد شرکت‌کننده در این پژوهش شامل ۱۶۸۷۵۳ بیمار پذیرش‌شده در طول ۸ سال، در بخش اورژانس دو بیمارستان

^۱) Kolmogrov - Smironov

^۲) ANOVA

جدول ۱. مجموع تعداد کل آسیب‌های اجتماعی در طول سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷

نوع آسیب	مجموع تعداد آسیب‌ها در ماه‌های رمضان ۸ سال	مجموع تعداد آسیب در ماه‌های غیررمضان ۸ سال	
		مجموع میانگین آسیب‌ها در ۸ سال	مجموع تعداد آسیب‌ها در ۸ سال
پرتاب از ارتفاع	۶۸۵۷	۷۶۰۰/۶۳۶	۸۳۶۰۷
درگیری با سلاح گرم	۱۰۱	۳۰۵/۰۹۰۹	۳۳۵۶
نزاع و زد و خورد	۱۱۶۸	۱۳۲۵/۳۶۴	۱۴۵۷۹
تصادف رانندگی	۴۹۲۲	۴۹۲۳/۹۰۹	۵۴۱۶۳
کل	۱۳۰۴۸	۱۴۱۵۵	۱۵۵۷۰۵

اگرچه میانگین آسیب‌ها در ماه‌های غیررمضان در هر گروه از زنان و مردان به‌طور جداگانه بیشتر است، بر اساس آزمون آماری t دو نمونه‌ی هیچ تفاوت معناداری بین میزان بروز حوادث و تصادفات در ماه‌های رمضان و غیررمضان زنان و مردان مشاهده نشده است (جدول‌های شماره‌ی ۲ و ۳).

جدول ۲. مقایسه‌ی میانگین آسیب‌های اجتماعی مردان بین ماه‌های رمضان و دیگر ماه‌ها در طول سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷

نوع آسیب اجتماعی	رمضان		ماه‌های غیررمضان		P
	مردان		مردان		
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
پرتاب از ارتفاع	۵۲۷/۱۳	۲۸۱/۳۹	۵۷۶/۴۷	۲۵۶/۷۲	۰/۷۲۰
درگیری با سلاح گرم	۱۱/۵۰	۴/۱۴	۳۳/۶۵	۶۰/۶۶	۰/۳۲۰
نزاع و زد و خورد	۱۲۵/۳۷	۵۳/۷۶	۱۴۴/۱۱	۵۹/۳۸	۰/۵۱۹
تصادف رانندگی	۴۶۹/۶۳	۱۳۸/۳۹	۴۶۷/۱۹	۶۹/۰۵	۰/۹۶۵
کل	۲۸۳/۴۱	۲۶۹/۵۴	۳۰۵/۳۶	۲۶۲/۸۲	۰/۷۴۳

جدول ۳. مقایسه‌ی میانگین آسیب‌های اجتماعی زنان بین ماه‌های رمضان و دیگر ماه‌ها در طول سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷

نوع آسیب	رمضان		ماه‌های غیررمضان		P
	زنان		زنان		
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
پرتاب از ارتفاع	۳۳۰/۰۰	۲۰۴/۵۱	۳۷۳/۶۱	۲۱۶/۱۰	۰/۶۸۵
درگیری با سلاح گرم	۱/۱۳	۱/۱۳	۴/۴۹	۷/۸۵	۰/۲۵۰
نزاع و زد و خورد	۲۰/۶۳	۱۹/۸۰	۲۱/۵۶	۱۰/۸۹	۰/۹۰۹
تصادف رانندگی	۱۴۵/۶۲	۴۵/۶۰	۱۴۸/۳۰	۳۱/۱۸	۰/۸۹۳
کل	۱۲۴/۳۴	۱۶۶/۵۲	۱۳۶/۹۹	۱۸۲/۳۶	۰/۷۷۳

نتایج مقایسه‌ی میزان بروز آسیب‌ها بین دو گروه زنان و مردان در ماه رمضان و دیگر ماه‌ها بر اساس روش تحلیل واریانس، از این حکایت می‌کند که تفاوت میزان آسیب‌های همراه با درگیری با سلاح گرم، نزاع و زد و خورد و تصادفات در ماه‌های

رمضان و نیز میزان بروز نزاع و زد و خورد و تصادفات در دیگر ماه‌های سال بین زنان و مردان معنادار بوده، اما در تمامی موارد میانگین میزان بروز آسیب‌ها در مردان بالاتر از زنان است (جدول شماره‌ی ۴).

جدول ۴. مقایسه میانگین آسیب‌های اجتماعی بین زنان و مردان در ماه‌های رمضان و دیگر ماه‌ها در طول سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷

P	ماه‌های غیررمضان		رمضان		نوع آسیب اجتماعی	ماه‌های مورد ارزیابی
	مردان		زنان			

میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
۳۳۰/۰۰	۲۰۴/۵۱	۵۲۷/۱۳	۲۸۱/۲۹	۰/۱۳۱		پرتاب از ارتفاع
۱/۱۳	۱/۱۳	۱۱/۵۰	۴/۱۴	≤*۰/۰۰۱		درگیری با سلاح گرم
۲۰/۶۳	۱۹/۸۰	۱۲۵/۳۷	۵۳/۷۶	*۰/۰۰۱		نزع و زد و خورد
۱۴۵/۶۲	۴۵/۶۰	۴۶۹/۶۳	۱۳۸/۳۹	≤*۰/۰۰۱		تصادف رانندگی
۳۷۳/۶۱	۲۱۶/۱۰	۵۷۶/۴۷	۲۵۶/۷۲	۰/۱۰۹		پرتاب از ارتفاع
۴/۴۹	۷/۸۵	۳۳/۶۵	۶۰/۶۶	۰/۱۹۹		درگیری با سلاح گرم
۲۱/۵۶	۱۰/۸۹	۱۴۴/۱۱	۵۹/۳۸	*۰/۰۰۱		نزع و زد و خورد
۱۴۸/۳۰	۳۱/۱۸	۴۶۷/۱۹	۶۹/۰۵	≤*۰/۰۰۱		تصادف رانندگی

رمضان

ماه‌های غیررمضان

بحث

ماه‌های غیررمضان بیشتر از ماه‌های رمضان در طول ۸ سال بوده است؛ اگرچه تفاوت معناداری بین آنها مشاهده نشده است. این نتایج با نتایج پژوهش تاکتاک^۴ که معتقد است در ماه مبارک رمضان آسیب‌های اجتماعی از جمله تصادفات ترافیکی کاهش می‌یابد، همسو است (۵). علاوه بر این، اگرچه برخی از پژوهشگران بر این باورند که کج‌روی و انحرافات اجتماعی زنان پدیده‌ی ذاتی و یا از نوع جنسیتی نیست و انحرافات و کج‌روی‌ها اشکالی از آسیب‌شناسی رفتاری و معلول شرایط دوگانه‌ی کنونی است که از یک سو به دلیل امکان حضور بیشتر اجتماعی و اقتصادی زنان در محیط‌های بزرگ شهری به عنوان تجربه‌ی جدید؛ و از سوی دیگر به دلیل بسیاری از علل و عوامل اجتماعی و فرهنگی و سازمانی است که سبب می‌شود جرائم در بین زنان افزایش یابد (۱۵)؛ اما نتایج این پژوهش با این نظریه ناهمسو است و نشان می‌دهد که میزان حوادث رانندگی و تصادفات و دیگر آسیب‌های اجتماعی مردان در ماه‌های رمضان و غیررمضان بیشتر از زنان است و این امر ممکن است مربوط به نقش مهم‌تر و بیشتر زنان در کانون خانواده در جهت بهتر فراهم کردن شرایط زندگی در طول روزهای ماه مبارک رمضان و زمان‌های سحر و افطار و حضور کمتر آنان در جامعه و اجتناب از ارتکاب آسیب‌های اجتماعی و نیز شرکت بیشتر آنان در مراسم‌های معنوی باشد.

نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج این پژوهش، اگرچه میانگین میزان بروز تصادفات و دیگر آسیب‌ها و حوادث بین زنان و مردان در ماه‌های رمضان و غیررمضان دارای تفاوت معناداری نیست، میانگین این آسیب‌ها در ماه‌های غیررمضان بیشتر از ماه‌های رمضان است. همچنین میزان بروز آسیب‌ها در زنان نسبت به مردان هم در ماه مبارک رمضان و هم در ماه‌های غیررمضان

ماه مبارک رمضان ماهی مقدس برای مسلمانان جهان محسوب می‌شود و همان‌طور که در کتاب ارزشمند قرآن به آن اشاره شده، روزه‌داری در این ماه بر تمام مسلمانان واجب است. طبق آیات شریف قرآن مجید، مسلمانان در این ماه به انجام عبادت و خودسازی می‌پردازند و از این طریق به آفریننده‌ی خویش تقرب می‌جویند و از برکات مادی و معنوی این ماه بهره‌مند می‌شوند. این ماه ضمن داشتن تأثیر معنوی در میزان بروز حوادث و تصادفات، در سطح جامعه نیز تأثیرگذار است و ممکن است پذیرش‌های اورژانس بیمارستان‌ها را در اثر افزایش بروز تصادفات و آسیب‌های دیگر تحت تأثیر قرار دهد (۷). در پژوهش‌های گوناگونی تأثیر مناسبت‌ها، موقعیت‌ها و ماه‌های معنوی مختلف در میزان بروز تصادفات و دیگر آسیب‌های اجتماعی بررسی شده است (۲، ۷ و ۱۹). اگرچه در پژوهشی تأثیر ماه مبارک رمضان بر میزان بروز تصادفات و دیگر آسیب‌های بین زنان و مردان پذیرش‌شونده در بخش‌های اورژانس بیمارستان‌ها بررسی نشده، در برخی پژوهش‌ها به صورت کلی به مقایسه و تأثیر ماه مبارک رمضان بر میزان بروز آسیب‌ها، از جمله تصادفات پرداخته شده است (۹، ۱۵ و ۲۰). مطالعه‌ی لانگ فورد^۱ و همکارانش نشان می‌دهد که میزان پذیرش‌های اورژانس در طول ماه مبارک رمضان بیشتر از ماه‌های دیگر سال است (۳)، در حالی که توپاگوگل^۲ و همکارانش و نیز هالسا^۳ بیان می‌کنند که تغییری در پذیرش‌های اورژانسی قبل از ماه مبارک رمضان و در طول این ماه مشاهده نمی‌شود (۱۵ و ۲۱). در این پژوهش میانگین میزان بروز تصادفات و دیگر آسیب‌های اجتماعی به‌طور کلی و در بین زنان و مردان در

1) Longford

2) Topacoglu

3) Hals

4) Taktak

between suicide and religion: a 33-year retrospective autopsy analysis of suicide by hanging during the month of Ramadan in Istanbul. *Australian Journal of Forensic Sciences*. 2016;48(2):121-31.

6. Ramadan J, Telahoun G, Al-Zaid NS, Barac-Nieto M. Responses to exercise, fluid, and energy balances during Ramadan in sedentary and active males. *Nutrition*. 1999;15(10):735-9.

7. Pekdemir M, Ersel M, Yilmaz S, Uygun M. No significant alteration in admissions to emergency departments during Ramadan. *The Journal of emergency medicine*. 2010;38(2):253-6.

8. MOHAMMADI NF, Mirmiran P, Rahmani M, Siahkollah B, ALLAHVERDIAN S, AZIZI F. BODY MASS INDEX AND LIPID PROFILE IN TEHRANIAN MEN AFTER ISLAMIC FASTING. 2001.

9. Mohseni G, Yousefian Molla R. Comparison of the rates of fight-related trauma admissions in Ramadan and the non-Ramadan months during 8 years in public hospitals in Kermanshah, Iran. *Journal of Fasting and Health*. 2016;4(4):152-5.

10. Alnasser M, AlSelaim N, Aldhukair S, Elbedah K, Tamim H, Alazzam S, et al. Patterns of pediatric trauma in Ramadan: an observational study. *Annals of Pediatric Surgery*. 2012;8(1):9-11.

11. Canturk N, Turkmen N, Canturk G, Dagalp R. Differences in the number of autopsies and causes of death between the months of Ramadan and control months and between two cities, Ankara and Bursa in Turkey. *Medicinski Glasnik*. 2013;10(2).

12. Jesse DE, Reed PG. Effects of spirituality and psychosocial well-being on health risk behaviors in Appalachian pregnant women. *Journal of Obstetric, Gynecologic, & Neonatal Nursing*. 2004;33(6):739-47.

13. Rezaie-Ghale N, Sadeghipour H, Azizi F. Comparing car accidents in Tehran during Ramadan with other months. *Research in Medicine*. 2004;28(3):219-22.

14. Khammash MR, Al-Shouha TF. Do road traffic accidents increase during the fasting month of Ramadan. *Neurosciences*. 2006;11(1):21-3.

15. Chtourou H. Effects of Ramadan fasting on health and athletic performance. New York, NY: Omics Group International. 2015.

16. Khoshniat Nikoo M, Shadman Z, Larijani B. Ramadan fasting, mental health and sleep-wake pattern. *ISMJ*. 2012;15(2):137-50.

17. Roky R, Houti I, Moussamih S, Qotbi S, Aadil N. Physiological and chronobiological changes during Ramadan intermittent fasting. *Annals of nutrition and metabolism*. 2004;48(4):296-303.

18. Akhan G, Kutluhan S, Koyuncuoglu H. Is there any change of stroke incidence during Ramadan? *Acta*

کتر است. نتایج این تحقیق برخلاف بسیاری از پژوهش‌ها که در آنها نشان داده شده کاهش گلوکز خون و مغز با افزایش خشونت و کاهش تمرکز و همچنین افزایش آسیب در افراد که ممکن است در زمان روزه‌داری رخ دهد همراه است، ممکن است مربوط به تغییر شیوه‌ی زندگی، عوامل فرهنگی و معنوی مؤثر بر رفتارهای اجتماعی افراد در ماه مبارک رمضان در اثر تأثیرهای بالای این ماه مبارک بر روی معنویات و رفتارهای فرد باشد. به دلیل محدودیت‌هایی که در این تحقیق وجود دارد مانند بررسی بیماران پذیرش‌شونده در بیمارستان‌های شهر کرمانشاه؛ و شامل بیماران شهرهای دیگر کشور نمی‌شود؛ و اینکه احتمال بروز خطای انسانی را در شمارش و ثبت تعداد مراجعه‌کنندگان نمی‌توان نادیده گرفت، نیاز به مطالعات بیشتر در زمینه‌ی مربوط به این پژوهش مشهود است.

قدردانی

از تمامی کارکنان و کادر درمان بیمارستان‌های طالقانی و امام رضای شهر کرمانشاه که در انجام این مقاله یاریگر ما بوده‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود.

تضاد منافع

نویسندگان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی درباره‌ی این پژوهش ندارند.

References

1. Douki S, Nacef F, Belhadj A, Bouasker A, Ghachem R. Violence against women in Arab and Islamic countries. *Archives of women's mental health*. 2003;6(3):165-71.
2. Mousavi SA, Rezaei M, Amiri Baghni S, Seifi M. Effect of fasting on mental health in the general population of Kermanshah, Iran. *Journal of Fasting and Health*. 2014;2(2):65-70.
3. Langford EJ, Ishaque MA, Fothergill J, Touquet R. The effect of the fast of Ramadan on accident and emergency attendances. *Journal of the Royal Society of Medicine*. 1994;87(9):517.
4. Göçmen E, Koç M, Tez M, Yoldaş Ö, Bilgin A, Keşkek M. Effect of Ramadan on surgical emergencies. *Annals of emergency medicine*. 2004;44(3):283-5.
5. Taktak S, Kumral B, Unsal A, Ozdes T, Aliustaoglu S, Yazici YA, et al. Evidence for an association

neurologica Scandinavica. 2000;101(4):259-61.

19. Husain R, Duncan M, Cheah S, Ch'Ng S. Effects of fasting in Ramadan on tropical Asiatic Moslems. British journal of nutrition. 1987;58(1):41-8.

20. Ramadan J. Does fasting during Ramadan alter body composition, blood constituents and physical

performance? Medical Principles and Practice. 2002;11(Suppl. 2):41-6.

21. Topacoglu H, Karcioğlu O, Yuruktumen A, Kiran S, Cimrin A, Ozucelik D, et al. Impact of Ramadan on demographics and frequencies of disease-related visits in the emergency department. International journal of clinical practice. 2005;59(8):900-5.

Archive of SID